

יד א מיי פכ"ו מהל' שנת
הכלה ג טו"ע א"ח
ט טד:
זו ב מיי פ"ד מהל'
מרות הלכה א:
זו ג מיי פט"ו מהל' שנת
הכלה כג ופכ"ו הלכה
יד טו"ע א"ח ט"ה מה
טעף ד:

רבינו חננאל

ת"ש הרמ"י נדר יום
שבן דוד בא בו אסור
לשתות יין כל ימות החול
דכל יומא איכא לימכר
האידיא לייחי ומוחר
בשבתו ד"מ דליכא
למישח דלמא אתי ש"מ
יש תחומין בקפיצה
למעלה מעשרה ודחין
לא משום דבני מינא
אליהו מאתמול כר.
ופשוטה היא מינה
דאין תחומין דאי יש
תחומין כיון דאליהו לא
אתא בשבת משיח אתי לא
אחא [בחזן] בשבת בחי
שבבת מירו ושתי.
דאמרין תנא ספוקי
מספקא ליה ומחמיר הכי
והכי. דקאי אימת נדר
אי נמא בחול כיון דחל
מירוח עליה היכי אתאי
שבבת ומפקעה ליה דקתי
ומחר בשבת אלא בשבת
נדר או ב"ש וההוא
יזכא בלחוד אחר דשרי
מיכן אסור ואפי'
בשבתו ר"ש: מתני'
פעם אחת לא נכנסו
לגמל עד שחששה בה
מא ידע תנא שפופרת
היתה לו לרי"ג שהיה
צופה ומבט בה אלפים
אמה ביבשה ובגגן
אלפים בים. פי' כיון
צופה מעורה מנחשת
היתה לו לרי"ג ישועי בה
אלפים אמה ביבשה
והיתה אצלו לשרע בה
בים. ומפופרת כך
בירושלמי א"ל מצותיה
היתה לו לרי"ג והיה משרע
בה עינו למישר אלפים
אמה והיה משרע בה בים
ולמה ליה למימר היינו
בתוך התחום עד שלא
חששה הוא ר"ג שרי
משחשקה אם נכנסו
לגמל כגון דרי הסור
חפת כשהיה (למין)
[בגמל] יתר מבית אסתיס
ולא יהיו המיזחין גבוהות
עשרה ואל יתו פרוצות
יותר מעשר ולא יתו
עומד כנגד עומד ופרוץ
כנגד פרוץ. הרוצה הוא חזרו
כמה עומקו של גיא
מביא שפופרת ומבט
בה קרקעית הגיא וחזרו
וצופה ומבט בה אלפיה
במישור. א"ל רואה
במישור ק אמה וידע
שעומקו של גיא ק אמה.
וכן כשיעור הזה הרוצה
לידע גובהו של דקל. תני
ר' חייא הרוצה שלא
תשרה חיה רעה בצל
קברו נועץ קנה משה
רביעית ביום ורואה היכן
נטוה צילו משפיע ועולה
משפיע ויורד פי' משעה
ד' ביום ההמה נכנסת
לישבו והרביעית מבקשות
הצל ומשפיע ועולה כלומר
מיער למעלה ויורד כגון
מדורך שלא יתא לו על
כל היום כולה. הנמיה
בר רבא בר חניליא
משכיתה פשתא בשבת
ויצא חוץ לתחום. א"ל רב
חסדא לרב נחמן נחמיה
תלמידך שרוי בעצרי חוץ
לתחום א"ל ק' ועשה לו
מחיצה של בני אדם וכנס
דק"ל דמחיצה שנעשית

ואסור

לשתות יין ב"ל ימי החוץ. וא"ת מאי שנא ללא אסרינן
כהן לשמות לעולם יין כדאמרין בסנהדרין (ד' כג): אכל
מה אעשה שמקנתו קלקלתו פי' שעברו כמה שנים שלא נצנה הציט
ואמאי לא חיישינן לכן דוד כי הכא וי"ל דהתם ליכא אסורא
דאפשר צהון אחר או ייטן מעט^א אכל
הכא אי אחי עובר על נזירותו וצפ"ק
דצ"ה (ד' ה): נני אמרינן חיישינן
לשמה יצנה ור"ת מפרש ציוס שכן
דוד נא שראוי לנא והשתא לא קשיא
מידי וימח נמי מה שמקשינן אמאי
אסור והלא משיח צן יוסף יש לו
לנא תחילה^א ועדין לא נא אכל קשה
האי לפרק צמקון צחול נמי לשמרי
דהא לא אכל אסור מאתמול ממ
היה ראי לנא וי"ל דלפי המסקנא
פריך דמוקמינן דקאי בשבת וקנדר
משום הכי פריך צחול לשמרי יום
שנדר צו שאינו ראוי לנא צחולו יום
הואיל ולא אתא אליהו מאתמול:
דלא אתא אליהו בשבת. וא"ת
דלמא אחי נערכ שנת
ויצטר בשבת וי"ל דקרא הנני שולח
לכס את אליה הנכנא לפני צא יום
ה' משמע ציוס שנת יצטר:

האי תנא ספוקי מספקא ליה.
(ה) והיה דמנן צפרק קמא
דפסחים (ד' ג). דקאמר לדנדין אף
תליות לא יטרפו שמה יצא אליהו
ויטרס איכא למימר נמי מספקא
ליה והוא שמש"צ^א כבר מוצטט
להס ליתראל שאין אליהו צא בשבת
ולא צערז שנת ולא צערז יו"ט
נראה לי דהכי פירושו כי היכי דלא
צא לא צערז שנת ולא צערז יו"ט
מפני הטורה של תקון סעודה הכי
נמי בשבת קודם אכילה מפני טורה
סעודת שנת:

מותרין אתם שכבר הייתי

מסתבץ בשפופרת וכו'.
אפילו לרבי מאיר דאמר לקמן^א מי
שיצט צדקן ועמד והרי הוא סמקן
לעיר אס לא היה כוונתו לכן לא
יכנס הכא מתכוונים היו לשבת
צער והיו סומקין על שפופרת של
אחוריה דרבא ויתבי רבא קמיה דרב
נחמן. הכא *משמע דרב נחמן צר
יתק לא היינו רב נחמן סתם וכן
צמנה מקומות ורלא כפ"ה דסוף
פרק כל הגט (גיטין ד' א): דקאמר
רב נחמן צר יתק אלא לא זריכנא
להו פירוש לצי ריש גלותא ופ"ה התם
משום דהוי חתנו של ריש גלותא
דהא רב נחמן סתם הוי חתנו של

ריש גלותא כדמוכח בהעור והרובץ (חולין ד' קמ). אלא הא דקאמר
לא זריכנא משום דעשיר היה ורב נחמן סתם הוא רב נחמן צר
יעקב דהא רב נחמן סתם היה חצירו דרב ששת וצירושלמי^א מוכח
דרב נחמן צר יעקב היה חצירו דרב ששת וגם ציוס מקום צש"ס
אינו מוכר צפירוש רב נחמן צר יעקב אלא אכל רב נחמן צר רב
סתא או רב נחמן צר יתק^א: **ויתבי** רבא וקמבעיא ליה גרסינן
ול"ג אמר ליה רב נחמן צר יתק דהכא פשיטא ליה צמחיה של בני אדם
שמותר לעשות וצטר הכי פריך רב נחמן צר יתק לרצא מנפל
דופנה דאסור לעשות^א:

אירימא

בד"א מ"ו גברי. ואס תאמר כי לא מלו גברי נמי
ליך אל מקום שהמחיה מוגעת ואחר כך יעשה היקף
אחר עד שיגיע לתחום ויש לומר כיון שכבר עשו פעם אחת
ידעו שלעת כן עשו ואסור ומכאן ואילך כדמסיק צמקון צשמתין^א:
או

מי שהוציא אוהו פרק רביעי עירובין

ואסור ב"ל ימות החוץ. דילמא אחי: לפני בא יום ה'. לפני ציאת
צן דוד יצא אליהו לנשר: מפני הבורה. שמימיך נרטי שנת והולכין
להקביל פניו: עבדים הן. ואין לישראל טורה דאיכא טורה להו:
בחד בשבא לשתרי. דודאי לא אחי משיח היום דהא אתמול צצנת לא

אתא אליהו ומדקאסר ליה ליפשוט
דמיש לאילמא אתא אליהו ואין תחומין
למעלה מעשרה: ומשינן מהא לא
מיפשוט דאין תחומין דלילמא ספוקי
מספקא ליה להאי תנא דלילמא אין
תחומין ומש"ה אסר צמד צצנא ולחומר
אכל מפשט לא פשיטא ליה דתילף
התירא מנייה: כיון דח" ע"יה נזירות.
צש"ס ומספקא דילמא אחי משיח היום
לצ"ד הגדול היכי מישמרי לשמות למחר
צצנת ליתוס דילמא אתא לצ"ד הגדול
מאתמול: דקאי בשבת וקא נדר ב"ש
וקא נדר. כלומר כשקיעל נדר זה
היה שנת או י"ט והיינו דקמי מותר
לשמות צצמות וימים טובים אותה
שנת או אותו י"ט שנדר אכל מכלא
ואילך אסור ואפי' צצנת דילמא אתא
אתמול צן דוד וחל עליה נזרות:
שפופרת. קנה חלול וכשהוא ארוך
אין לופין צו למרחוק וכשהוא קצר
לופין צו יותר והיה שפופרת של
רבן גמליאל מתוקנת למדת כפ"ית
אלפים או ציס או ציצעה: כמה עומקו
של גיא מביא שפופרת ומביט בה.
ציצעה וימדוד כמה אמות הוא יכול
לצפות צה ואח"כ ילך על שפת הגיא
ויצפה צה לעומקו ויתרחק לאחוריו
עד שיצמק צמקוס שכלה עומקו
של גיא שס כלה כפ"ית השפופרת
שחס יתרחק עוד מעט לא יראה
את קרקעית הגיא וידע שעומקו של
גיא והתרחקו שנתרחק משפתו הוי
כמדת כפ"ית השפופרת: גובהו של
דק"ל. ומתירא לעלות צו ולמודדו:
ימדוד צ"ל. של דקל: וצ"ל קומתו.

של ענמו ופעמים שהלך רצה על
המלל ופעמים שהמילל רצה על הלל
כשחמה עומדת צצוה הרקיע כל כל
דבר הוי קטן וכשחמה צשפולו^א הוי
צל ארוך הלך מודד אף אל קומתו
ולפי מה שיראה שירצה אל קומתו
על קומתו ידע שרצה אל הדקל על
הדקל או כפלים או שלש או רביע:
הרוצה ש"א תשרה חיה רעה בצ"ל
קבר. כעין^א מצנח היה מלענין על
הקבר כעין שאנו מנגידין וצורין לו
עפר ומשפע לכאן ולכאן והירא שלא
תצא חיה רעה להסמופץ צלל הקצר
מפני מוס השמש ויריח את המנת
והטוטנו: נועץ קנה בדי' שעות.

כצנא לעשות הצנין יעוד קנה צארצע שעות ציוס שאותה עשה מתחיל
השמש להתחמם והלל זונן וטו כדאמרין צצרכות (ד' מ). וחס השמש
ונמס אחי עשה שהשמש חס והלל זונן הוי אומר זה ארצע שעות
ולפיכך חיות מתחלות ללל צאותה עשה ולאוחו צד שיראה זה שלל הקנה
נוטה ישפע הננין ויעשה שיפוע ארוך שלא יהא נוטה לו כל ואפי'
שכשסוס החמה יהיה לו כל לצד אחר כיון דצהיהא שעתא ליכא כל מו לא
אחיא חיה להתלונן ציליו דהיהא שעתא אזולא עד דמשכחא ועוד דלאחר
ארצע שעות אף הלל חס ולא איכפת לה לחיה צלל: בדמ"ו גברי. שהיו
לו אצטים הרצה שיכולין ללצת חוץ לתחום כגון שערצו לעשות לו
מחיה מכלאן ומחיה מכלאן ממקוס שהוא שס עד התחום: ה"בדה ברבן
גמליאל. ליהנו ליה מחיות שלא שנת צהן מצעוד יום כדאמר לעיל
גבי דיר וסכר. ל"ה דילמא פשיטא ליה דלהכא כרצן גמליאל והכא
הוא דלא מלו ליה גברי עד מוך התחום אלא עד צ' אמות סמון לתחום:
וקמבעיא

כצנא לעשות הצנין יעוד קנה צארצע שעות ציוס שאותה עשה מתחיל
השמש להתחמם והלל זונן וטו כדאמרין צצרכות (ד' מ). וחס השמש
ונמס אחי עשה שהשמש חס והלל זונן הוי אומר זה ארצע שעות
ולפיכך חיות מתחלות ללל צאותה עשה ולאוחו צד שיראה זה שלל הקנה
נוטה ישפע הננין ויעשה שיפוע ארוך שלא יהא נוטה לו כל ואפי'
שכשסוס החמה יהיה לו כל לצד אחר כיון דצהיהא שעתא ליכא כל מו לא
אחיא חיה להתלונן ציליו דהיהא שעתא אזולא עד דמשכחא ועוד דלאחר
ארצע שעות אף הלל חס ולא איכפת לה לחיה צלל: בדמ"ו גברי. שהיו
לו אצטים הרצה שיכולין ללצת חוץ לתחום כגון שערצו לעשות לו
מחיה מכלאן ומחיה מכלאן ממקוס שהוא שס עד התחום: ה"בדה ברבן
גמליאל. ליהנו ליה מחיות שלא שנת צהן מצעוד יום כדאמר לעיל
גבי דיר וסכר. ל"ה דילמא פשיטא ליה דלהכא כרצן גמליאל והכא
הוא דלא מלו ליה גברי עד מוך התחום אלא עד צ' אמות סמון לתחום:
וקמבעיא

(א) פסחים יג. ט' ע"י
לקמן סד: (א) מדרש לקח
טוב פ' בלק ע"ה"פ אראנו
ולא נתת ועי' סוכה בב,
(ד) שס יג. וע"ה וצ"ה
התם ד"ה לא צערז
שמות וכו': (ה) דף מה,
(ו) סוכה פ"ד הי' (י"ב),
(ז) ע"י ב"ב מו: וחס נב:
(ח) וע"ה מ: צ"ב מו: ד"ה
שלה וצמוס' גיטין לא: ד"ה
אלא ומוס' לעיל ט: ד"ה
מקקף: (ט) דף מד ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ה"ה תנא
וכו' והוא דתנאי צ"ק
דפסחים. י"ב דף יג ועין
מ"ש שס:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה יתיב רב
נחמן בר יצחק וכו'
משמע דרב נחמן בר
יצחק דרבי הוינו ר"ג.
ע"י לעיל דף יח ע"ה תוס'
ד"ה מתקוף לקמן ענ
ט"ז:

תורה אור השלם

(א) הנה אנכי שלח לכם
את אליה הנביא לפני
בוא יום ה' הגדול
[הנבואה]: ואלה הן

ליקוטי רש"י

מפני הבורח. שט לכן
לעקוב צעודות שנת
ועירו (פסחים יג).
משכחיה שפופרת.
שכרה על נה היה דעמו
עליו (ע"ה לעיל טל).

הגהות וציונים

[ח] ע"י מורי אבן ר"ה יא
ע"ב, ועי' שו"ת תת"ס
ח"ו תשובה צ"ב ביאר
סוגין בארכות, ועי'
כרוז ופלוט סי' קי
(בקונטרס בית הספק):
[א] כתיב והוא יומא
הוא דשרי ליה (ובנ"א)
היה הווא יומא שרי
ליו (וכו'): [ג] כתיב
וידברו נוסף ומבטי בה
ביבשה (וכ"ה ברש"י)
התקנה הנקודה צ"ל
אחרי תיבת "ביבשה"
דק"ס: [ד] צ"ל
דפריד וימדוד צ"ל וצ"ל
קומתו (ותיבת "קומתו"
לימא, ואולי צ"ל
ועל קומתו וקומתו" עי'
רש"י: [ה] בדפריד
כשחמה צשפולו
הקרקע: [ו] בדפריד
בנין מצבה היו מצויין
וכו': [ז] כאן הסי'ה
ומה"ש "או הירמא"
המרשיל"ל (ברפ"ה),
[ח] שייך לעמוד הבא:
[ט] שייך במשנה דלעיל
מא ע"ה: [י] גליון:
[יא] בדפריד הניחח בתוס'
הכא פשיטא ליה
דמחיצה של בני אדם
שמה מחיצה ובתרי הכי
פריך וכו' מנפל דופנה
דלא שמה מחיצה
(ובזה תבין דברי
המהרש"א, ע"י רש"ש
ובקנין ראם על
המהרש"א ועי' בקנין
דיונה, דק"ס):